

Stosunek do szczepień i postrzeganie polityki rządu we wrześniu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ostatnich tygodniach liczba zakażeń koronawirusem dynamicznie wzrasta. Jak na razie nie zostały wprowadzone dodatkowe obostrzenia, lecz są projekty nowych rozwiązań zakładających m.in. dostęp pracodawcy do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciw COVID-19. We wrześniowym sondażu¹ po raz kolejny zapytaliśmy naszych respondentów o obawy przed zakażeniem koronawirusem, ocenę polityki rządu wobec epidemii oraz stosunek do szczepień przeciw COVID-19. Interesowało nas również, czy – zdaniem badanych – pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni oraz czy ma prawo wymagać od nich, aby się zaszczepili.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM SIĘ KORONAWIRUSEM

Pomimo wzrastającej liczby zachorowań obawy przed zakażeniem koronawirusem praktycznie się nie zmieniły i od czerwca tego roku utrzymują się na stabilnym poziomie. Obecnie blisko połowa (48%) obawia się zarażenia koronawirusem, a nieco ponad połowa nie wyraża takich obaw (52%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (376) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

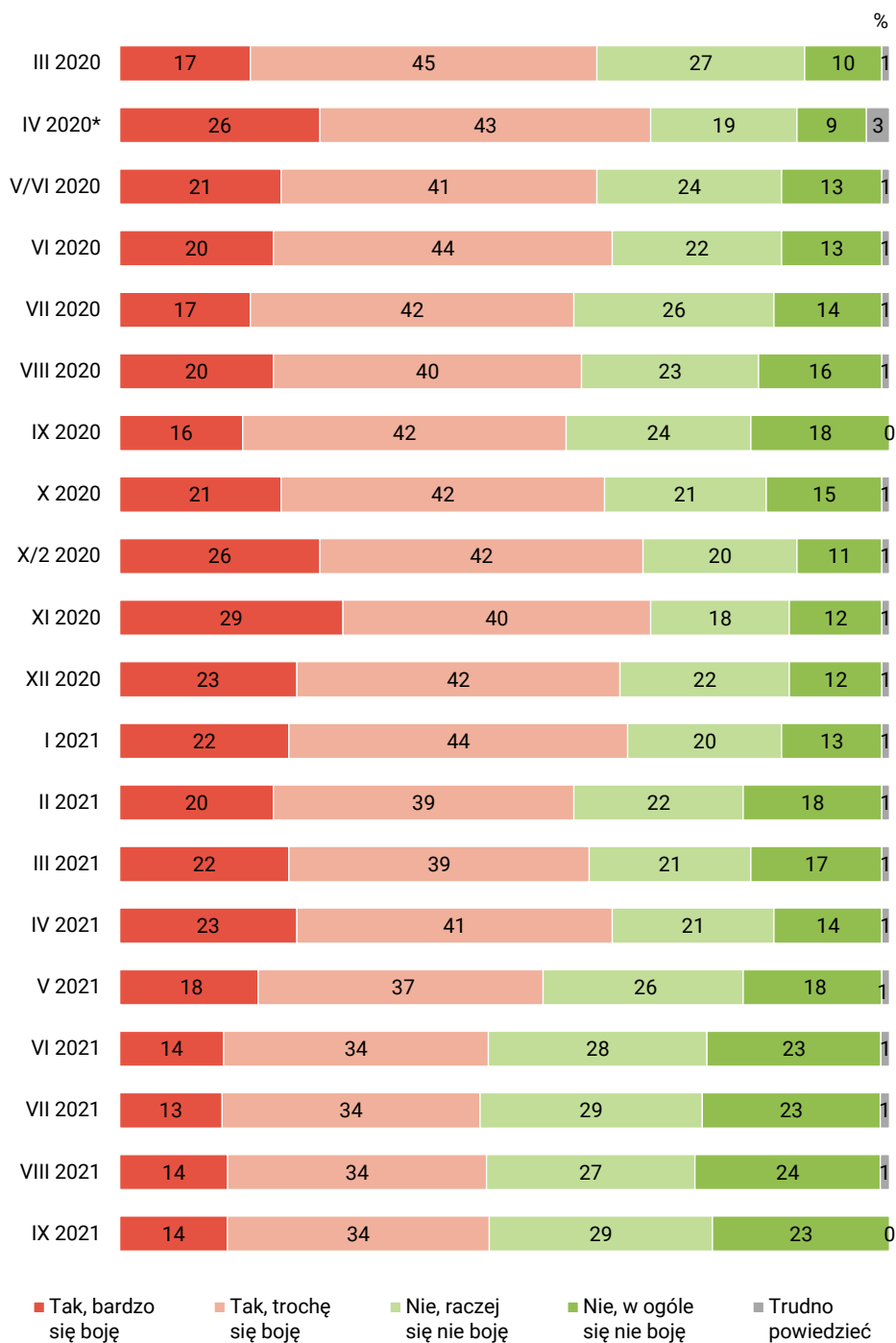
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 września 2021 roku na próbie liczącej 1218 osób (w tym: 62,4% metodą CAPI, 25,0% – CATI i 12,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że obawy przed zakażeniem koronawirusem zależą przede wszystkim od wieku. Wraz z wiekiem wzrasta odsetek badanych obawiających się zakażenia, a spada niewyrażających takich obaw. Młodszy respondenci, poniżej 45 roku życia, w większości nie obawiają się zarażenia (od 58% do 78% w zależności od kategorii), wśród osób w wieku 45-54 lata obawy tylko nieznacznie przeważają nad ich brakiem (51% wobec 49%), natomiast osoby z grupy 55+ w większości boją się zakażenia (62%-64% w zależności od kategorii).

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?		
	Tak, boję się*	Nie, nie boję się**	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18-24 lata	22	78	0
25-34	34	66	0
35-44	41	58	1
45-54	51	49	0
55-64	62	38	0
65 lat i więcej	64	35	1

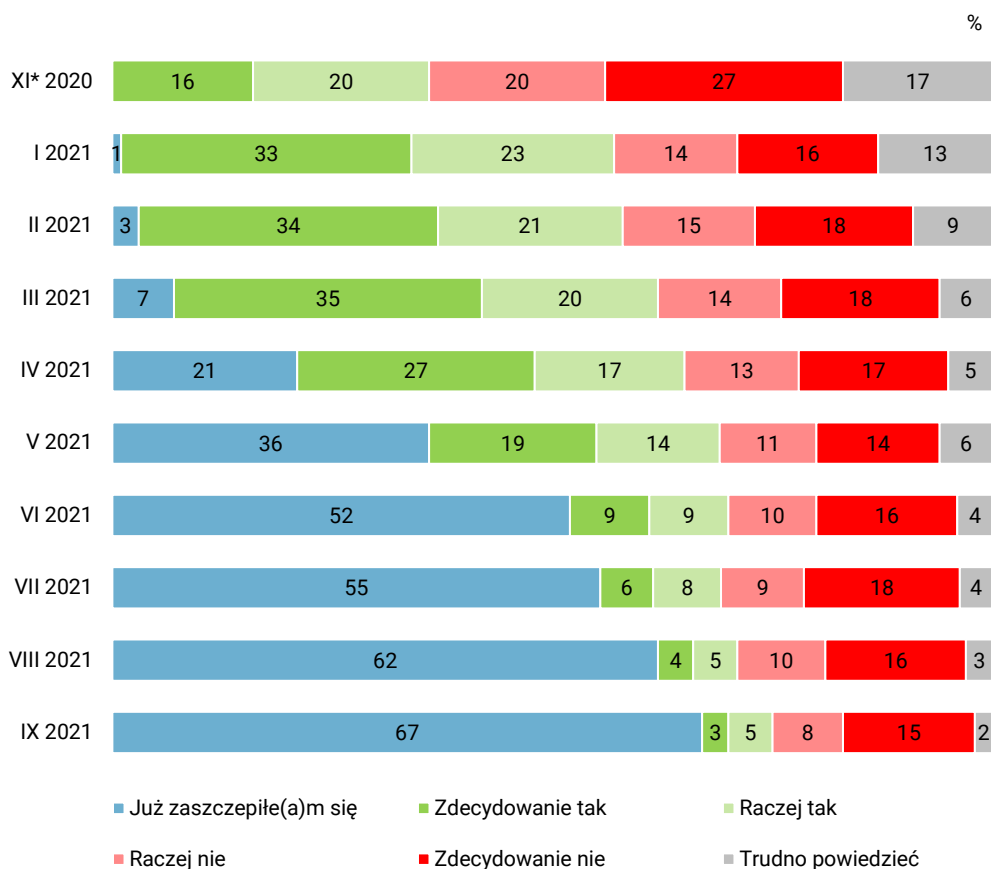
* Połączone zostały kategorie „Tak, bardzo się boję” i „Tak, trochę się boję”

** Połączone zostały kategorie „Nie, raczej się nie boję” i „Nie, w ogóle się nie boję”

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIWIW COVID-19

W stosunku do drugiej połowy sierpnia zwiększył się odsetek zaszczepionych przynajmniej jedną dawką (o 5 punktów procentowych, do 67%), zmniejszył niezamierzających się szczepić (o 3 punkty procentowe, do 23%), a odsetek deklarujących zamiar zaszczepienia zmniejszył się jedynie nieznacznie (o 1 punkt, do 8%). Zarejestrowany we wrześniu odsetek deklarujących niechętny stosunek do szczepień jest najniższy, od kiedy monitorujemy tę kwestię.

RYS. 2. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: „Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?”

Nastawienie do szczepień zależne jest przede wszystkim od obaw związanych z zakażeniem się koronawirusem. Osoby wyrażające więcej obaw mają bardziej przychylnie nastawienie do szczepień – częściej są już zaszczepione, częściej też deklarują zamiar zaszczepienia.

TABELA 2

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	13	9	77	1
Tak, trochę się boję	10	12	75	2
Nie, raczej się nie boję	6	26	65	3
Nie, w ogóle się nie boję	4	45	50	1

Z analizy różnicowań społeczno-demograficznych wynika ponadto, że bardziej przychylnie nastawienie do szczepień mają starsi ankietowani (12% deklaruje niechętny stosunek do szczepień), mieszkańcy największych miast (jedynie 9% nie zamierza się szczepić), absolwenci wyższych uczelni (17% niezamierzających się szczepić) oraz badani z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 2000 zł (19% nie zamierza się szczepić).

TABELA 3

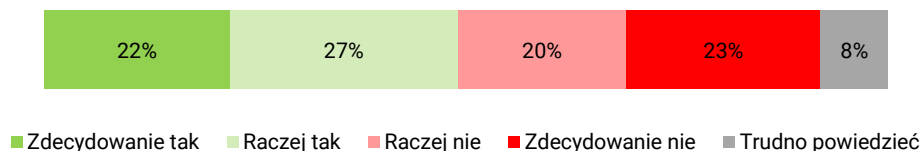
Wiek	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepi(a)łm się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
18–24 lata	5	32	63	0
25–34	9	34	56	1
35–44	9	28	56	6
45–54	12	21	65	2
55–64	6	18	76	0
65 lat i więcej	6	12	81	1

CZY PRACODAWCA POWINIEN MIEĆ DOSTĘP DO INFORMACJI, KTÓRZY PRACOWNICY SĄ ZASZCZEPIENI?

Interesował nas również stosunek do projektów nowych rozwiązań zakładających m.in. dostęp pracodawcy do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni. Opinie w tej sprawie są dosyć mocno podzielone. Blisko połowa badanych (49%) uważa, że pracodawca powinien mieć dostęp do takich informacji, a niewiele mniejsza grupa ankietowanych jest przeciwnego zdania (43%).

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciwko COVID-19?

Opinie w tej sprawie zależne są przede wszystkim od samego nastawienia do szczepień – i co z tym związane – od wieku badanych. Wśród osób, które już się zaszczepiły lub zamierzają się jeszcze zaszczepić, przeważa przekonanie, że pracodawca powinien mieć dostęp do informacji

o szczepieniach pracowników. Z kolei niezamierzający się szczepić w zdecydowanej większości są przeciwni temu rozwiązaniu. Uwzględniając wiek zauważyć można, że pomysł ten w większości popierają starsi respondenci w wieku 55 lat i więcej (56%–62% w zależności od kategorii).

TABELA 4

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*	Czy, Pana(i) zdaniem, pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciwko COVID-19?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	61	31	8
Tak	58	34	8
Nie	14	77	9

* Pominięto odpowiedź „trudno powiedzieć”

W grupach społeczno-zawodowych częściej niż inni przychylnie na temat tego rozwiązania wypowiadają się emeryci (60%), renciści (58%) oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (51%). Istotne znaczenie w tym kontekście odgrywają preferencje partyjne. W potencjalnych elektoratach najczęściej pomysł ten popierają zwolennicy Koalicji Obywatelskiej (64%), a zdecydowanie najrzadziej – Konfederacji (20%).

TABELA 5

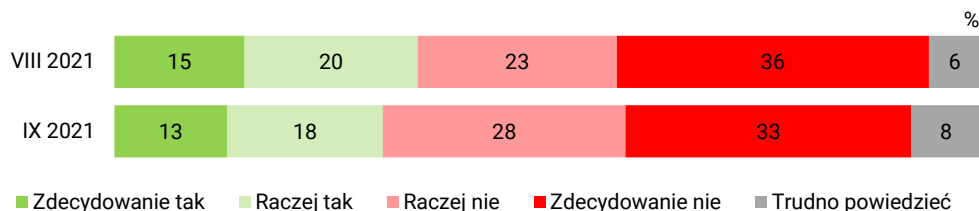
Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni przeciwko COVID-19?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Koalicja Obywatelska	64	32	4
Lewica*	58	43	0
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską)	57	32	11
Polska 2050 Szymona Hołowni	48	44	8
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	20	80	0

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

O ile niespełna połowa badanych uważa, że pracodawca powinien mieć dostęp do informacji, którzy pracownicy są zaszczepieni, o tyle przeważa u nich przekonanie, że pracodawca nie ma prawa wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciwko COVID-19 (61%).

W stosunku do drugiej połowy sierpnia odnotowujemy spadek odsetka badanych przyznających pracodawcy takie prawo (z 35% do 31%).

RYS. 4. Czy, w Pana(i) opinii, pracodawca ma prawo wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciwko COVID-19?

Opinie na ten temat zależne są przede wszystkim od samego stosunku do szczepień. Osoby, które już zaszczepiły się oraz zamierzające to jeszcze zrobić, wyraźnie częściej niż niedeklarujące takiego zamiaru uważają, że pracodawca ma prawo wymagać od pracowników, aby się zaszczepili. Jednak i wśród nich przeważa przekonanie, że pracodawca nie powinien mieć takich uprawnień.

Uwzględniając pozostałe charakterystyki społeczno-demograficzne zauważyć można, że częściej za nadaniem takich uprawnień pracodawcy opowiadają się starsi respondenci (52% badanych w wieku 65 lat i więcej) oraz respondenci o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 3000 zł (42%).

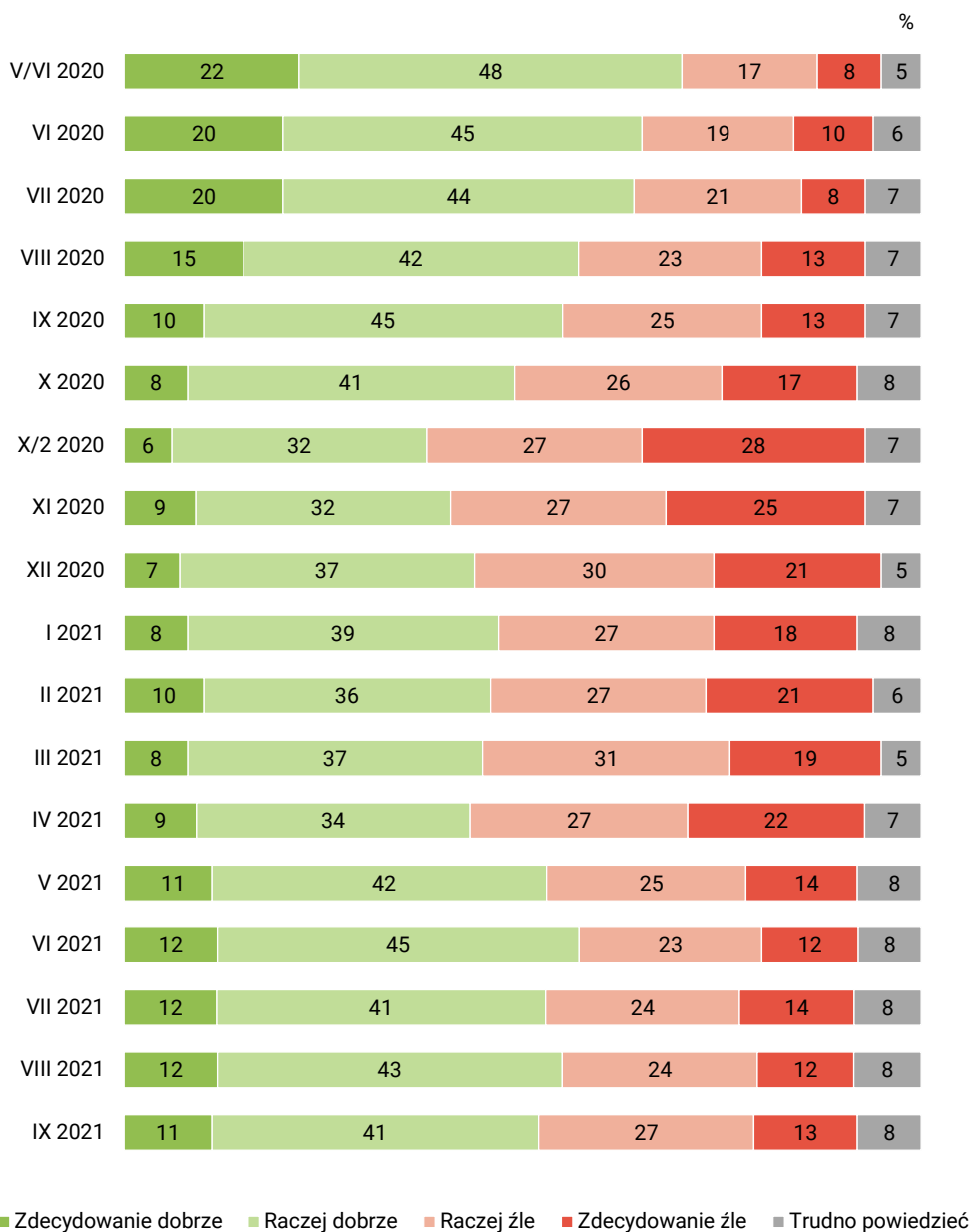
TABELA 6

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy, w Pana(i) opinii, pracodawca ma prawo wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciwko COVID-19?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	41	50	8
Tak	40	49	11
Nie	4	92	4

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

W stosunku do drugiej połowy sierpnia w niewielkim stopniu pogorszyły się oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii. Minimalnie ubyło zadowolonych z działań rządu w tym zakresie (z 55% do 52%), a przybyło niezadowolonych (z 36% do 40%).

RYS. 5. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Zadowolenie z działań rządu mających na celu walkę z epidemią koronawirusa częściej wyrażają starsi ankietowani (71% badanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkający na wsi (57%) bądź w mniejszych miastach poniżej 20 tys. mieszkańców (60%), gorzej wykształceni (64% badanych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym), a w grupach społeczno-zawodowych ponadprzeciętnie często są to emeryci (70%) oraz renciści (68%).

Oceny działań rządu w tej kwestii zależą w znacznej mierze od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Ponadprzeciętnie często pozytywnie postrzegają je badani identyfikujący się z prawicą (71%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską). Z kolei badani o lewicowych poglądach politycznych (63%), a także zwolennicy ugrupowań opozycyjnych w większości oceniają je negatywnie.

TABELA 7

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską)	86	9	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	34	63	3
Koalicja Obywatelska	31	63	6
Lewica*	23	75	3
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	23	72	4

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

Pomimo dynamicznie wzrastającej liczby zakażeń obawy przed zakażeniem koronawirusem nie wzrosły. Już czwarty miesiąc z kolei blisko połowa badanych boi się zakażenia, a nieco ponad połowa nie wyraża takich obaw. Minimalnie gorsze niż w drugiej połowie sierpnia są oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii. Nadal jednak oceny pozytywne przeważają nad negatywnymi.

Opinie na temat projektowanych nowych rozwiązań zakładających m.in. dostęp pracodawcy do informacji na temat szczepień są bardzo podzielone. Blisko połowa badanych uważa, że pracodawca powinien mieć dostęp do takich informacji, a niewiele mniejsza grupa jest temu przeciwna. Większość respondentów zgadza się jednak co do tego, że pracodawca nie ma prawa wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciw COVID-19.

W porównaniu do drugiej połowy sierpnia odnotowujemy niewielką poprawę stosunku badanych do szczepień. Przybyło osób zaszczepionych, jednocześnie nieco zmniejszył się odsetek niezamierzających się szczepić i obecnie jest on najniższy, odkąd pytamy o tę kwestię.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka